P9_TA(2021)0024

Rodová perspektíva počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a v období po kríze

Uznesenie Európskeho parlamentu z 21. januára 2021 o rodovej perspektíve počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a v období po kríze (2020/2121(INI))

(2021/C 456/18)

Európsky parlament,

— so zreteľom na článok 2 a článok 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a články 6, 8 a 153 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

— so zreteľom na článok 23 Charty základných práv Európskej únie,

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv, najmä na jeho zásady 2, 3, 5, 9, 10, 16 a 20,

— so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, zásadu „na nikoho nezabudnúť“, a najmä na cieľ č. 1, ktorý usiluje o odstránenie chudoby, cieľ č. 3, ktorý usiluje o to, aby ľudia mohli žiť zdravo, cieľ 5, ktorý usiluje o dosiahnutie rodovej rovnosti a zlepšenie životných podmienok žien, cieľ č. 8, ktorý usiluje o dosiahnutie udržateľného a hospodárskeho rastu,

— so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979,

— so zreteľom na článok 6 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) z 3. mája 2008;

— so zreteľom na smernice EÚ od roku 1975 o rôznych aspektoch rovnakého zaobchádzania so ženami a s mužmi (smernice Rady 79/7/EHS ([1]), 86/613/EHS ([2]), 92/85/EHS ([3]) a 2004/113/ES ([4]), smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES ([5]), smernica Rady 2010/18/EÚ ([6]) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ ([7])),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ ([8]),

— so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu (ďalej len „Istanbulský dohovor“),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2020 s názvom Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 (COM(2020)0152),

---

([1]) Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24).

([2]) Smernica Rady 86/613/EHS z 11. decembra 1986 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby vrátane činnosti v poľnohospodárstve a o ochrane samostatne zárobkovo činných žien počas tehotenstva a materstva (Ú. v. ES L 359, 19.12.1986, s. 56).

([3]) Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok (desiata samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Ú. v. ES L 348, 28.11.1992, s. 1).

([4]) Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23).

([6]) Smernica Rady 2010/18/EÚ z 8. marca 2010, ktorou sa vykonáva revidovaná Rámcová dohoda o rodičovskej dovolenke uzavretá medzi BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP a ETUC a zrušuje smernica 96/34/ES (Ú. v. EÚ L 68, 18.3.2010, s. 13).

([7]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS (Ú. v. EÚ L 180, 15.7.2010, s. 1).

([8]) Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 79.

— so zreteľom na spoločný pracovný dokument útvarov Komisie z 21. septembra 2015 s názvom Rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien: Ako môžu vonkajšie vzťahy EÚ v období 2016 – 2020 zmeniť život dievčat a žien (SWD (2015)0182),

— so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady zo 4. marca 2016 o uzavretí Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu v mene Európskej únie (COM(2016)0109),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2020 o prioritách EÚ pre 64. zasadnutie Komisie OSN pre postavenie žien ([9]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 30. januára 2020 o rozdieloch v odmeňovaní žien a mužov ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2019 o odmietavom postoji k právam žien a rodovej rovnosti zaznamenanom v EÚ ([11]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o pristúpení EÚ k Istanbulskému dohovoru a ďalších opatreniach na boj proti rodovo motivovanému násiliu ([12]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. novembra 2018 o službách starostlivosti v EÚ na zlepšenie rodovej rovnosti ([13]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 29. novembra 2018 o situácii žien so zdravotným postihnutím ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2018 o posilňovaní postavenia žien a dievčat prostredníctvom digitálneho sektora ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2018 o ženách, rovnosti medzi ženami a mužmi a klimatickej spravodlivosti ([16]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 3. októbra 2017 o posilnení ekonomického postavenia žien v súkromnom a vo verejnom sektore v EÚ ([17]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. júna 2017 o potrebe stratégie EÚ na odstránenie rozdielov v dôchodkoch žien a mužov a na predchádzanie tomuto javu ([18]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. marca 2017 o rovnosti žien a mužov v Európskej únii v období 2014 – 2015 ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 4. apríla 2017 o ženách a ich úlohách vo vidieckych oblastiach ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. februára 2017 o podpore rodovej rovnosti v oblasti duševného zdravia a klinického výskumu ([21]),

---

([9]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0039.
([10]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0025.
([11]) Ú. v. EÚ C 449, 23.12.2020, s. 102.
([12]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0080.
([13]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 80.
([14]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 164.
([15]) Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 28.
([16]) Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2018, s. 34.
([17]) Ú. v. EÚ C 346, 27.9.2018, s. 6.
([18]) Ú. v. EÚ C 331, 18.9.2018, s. 60.
([19]) Ú. v. EÚ C 263, 25.7.2018, s. 49.
([20]) Ú. v. EÚ C 298, 23.8.2018, s. 14.
([21]) Ú. v. EÚ C 252, 18.7.2018, s. 99.

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. marca 2016 o situácii utečeniek a žiadateliek o azyl v EÚ ([22]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2016 o vonkajších faktoroch, ktoré predstavujú prekážku pre podnikanie žien v Európe ([23]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 9. septembra 2015 o vedeckej a univerzitnej kariére žien a probléme skleného stropu ([24]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2015 o stratégii EÚ pre rovnosť medzi ženami a mužmi na obdobie po roku 2015 ([25]),

— so zreteľom na závery Rady z 10. decembra 2019 o hospodárstvach uplatňujúcich rodovú rovnosť v EÚ: ďalší postup,

— so zreteľom na správu Medzinárodnej organizácie práce (ďalej len „MOP“) s názvom COVID-19 a svet práce. Štvrté vydanie, uverejnené 27. mája 2020,

— so zreteľom na analýzu MOP s názvom Sectoral impact, responses and recommendations related to COVID-19 (Odvetvový vplyv, reakcie a odporúčania týkajúce sa ochorenia COVID-19),

— so zreteľom na správu OECD s názvom Women at the core of the fight against COVID-19 (Ženy v centre boja proti pandémii ochorenia COVID-19) zverejnenú v apríli 2020,

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie zo 6. marca 2019 s názvom Správa o rovnosti žien a mužov v EÚ za rok 2019 (SWD(2019)0101),

— so zreteľom na správu orgánu OSN Ženy s názvom The Impact of COVID-19 on Women (Vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na ženy), ktorá bola uverejnená 9. apríla 2020,

— so zreteľom na správu orgánu OSN Ženy s názvom From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19 (Od porozumenia k činom: Rodová rovnosť po pandémii ochorenia COVID-19), uverejnenú 2. septembra 2020,

— so zreteľom na publikáciu orgánu OSN Ženy s názvom Online and ICT* facilitated violence against women and girls during COVID-19 (Násilie na ženách a dievčatách počas pandémie ochorenia COVID-19 online a cez IKT),

— so zreteľom na správu Populačného fondu OSN (UNFPA) s názvom Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage (Vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na plánovanie rodiny a odstránenie rodovo motivovaného násilia, mrzačenia ženských pohlavných orgánov a manželstva maloletých), ktorá bola uverejnená 27. apríla 2020,

— so zreteľom na vyhlásenie UNFPA s názvom Millions more cases of violence, child marriage, female genital mutilation, unintended pregnancy expected due to the COVID-19 pandemic (Milióny ďalších prípadov násilia, manželstva maloletých, mrzačenia ženských pohlavných orgánov, neplánovaného tehotenstva očakávané v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19) uverejnené 28. apríla 2020,

— so zreteľom na vyhlásenie predsedníčky Skupiny expertov Rady Európy pre opatrenia na boj proti násiliu na ženách a domácemu násiliu (GREVIO) Marceline Naudiovej z 24. marca 2020 o potrebe dodržiavať normy Istanbulského dohovoru v čase pandémie,

— so zreteľom na správu Spoločného výskumného centra s názvom How will the COVID-19 crisis affect existing gender divides in Europe? (Aký bude mať kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 vplyv na existujúce rodové rozdiely v Európe?),

([22]) Ú. v. EÚ C 50, 9.2.2018, s. 25.
([23]) Ú. v. EÚ C 11, 12.1.2018, s. 35.
([24]) Ú. v. EÚ C 316, 22.9.2017, s. 173.
([25]) Ú. v. EÚ C 407, 4.11.2016, s. 2.

Štvrtok 21. januára 2021

— so zreteľom na index rodovej rovnosti za rok 2019, ktorý vypracoval Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (ďalej len „EIGE“), uverejnený 15. októbra 2019,

— so zreteľom na správu EIGE s názvom Tackling the gender pay gap: not without a better work-life balance (Boj proti rozdielom v odmeňovaní žien a mužov: nie bez lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom), ktorá bola uverejnená 29. mája 2019,

— so zreteľom na správu EIGE s názvom Beijing + 25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States (Peking + 25: piate preskúmanie vykonávania Pekinskej akčnej platformy v členských štátoch EÚ), ktorá bola uverejnená 5. marca 2020,

— so zreteľom na súbor údajov z roku 2020 na prieskum, ktorý uskutočnila nadácia Eurofound, s názvom Život, práca a COVID-19,

— so zreteľom na prieskum Agentúry Európskej únie pre základné práva (ďalej len „FRA“) s názvom A long way to go for LGBTI equality (Dlhá cesta k dosiahnutiu rovnosti LGBTI osôb), ktorý bol zverejnený 14. mája 2020,

— so zreteľom na správu FRA s názvom A persisting concern: anti-Gypsyism as a barrier to Roma inclusion (Pretrvávajúci problém: protirómske zmýšľanie ako prekážka začleňovania Rómov), ktorá bola uverejnená 5. apríla 2018,

— so zreteľom na prieskum FRA s názvom Violence against women: an EU-wide survey (Násilie páchané na ženách: celoeurópsky prieskum), ktorý bol zverejnený 5. marca 2014,

— so zreteľom na informačný materiál organizácie ILGA Europe s názvom COVID-19: domestic violence against LGBTI people (COVID-19: domáce násilie páchané na LGBTI osobách),

— so zreteľom na publikáciu Európskej ženskej lobby s názvom Putting equality between women and men at the heart of the response to COVID-19 across Europe (Zaradenie rovnosti medzi ženami a mužmi do centra reakcie na COVID-19 v celej Európe),

— so zreteľom na publikáciu európskej siete IPPF s názvom How to address the impact on women, girls and vulnerable groups and their sexual and reproductive safety (Ako riešiť vplyv na ženy, dievčatá a zraniteľné skupiny a na ich sexuálnu a reprodukčnú bezpečnosť),

— so zreteľom na informačný materiál Európskej ženskej loby s názvom Walk-the-talk: EU funds must mirror women's equality (Ísť príkladom: Fondy EÚ musia odrážať rovnosť žien),

— so zreteľom na informačný materiál Európskej ženskej lobby s názvom Women must not pay the price for COVID-19! (Ženy nesmú doplatiť na COVID-19!),

— so zreteľom na štúdiu profesorky Sabine Oerteltovej-Prigioneovej s názvom The impact of sex and gender in the COVID-19 pandemic (Vplyv pohlavia a rodu počas pandémie COVID-19), ktorá bola uverejnená 27. mája 2020,

— so zreteľom na spoločnú správu Európskeho parlamentného fóra pre sexuálne a reprodukčné práva a Európskej siete Medzinárodnej federácie pre plánované rodičovstvo s názvom Sexual and Reproductive Health and Rights during the COVID-19 pandemic (Sexuálne a reprodukčné zdravie a práva počas pandémie ochorenia COVID-19), ktorá bola uverejnená 22. apríla 2020,

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A9-0229/2020),

A. keďže kríza spôsobená ochorením COVID-19 a jej dôsledky majú jasné rodové hľadisko, pretože postihujú ženy a mužov rôznym spôsobom, a poukázali na existujúce nerovnosti a nedostatky, pokiaľ ide o rodovú rovnosť a práva žien; keďže je preto potrebná reakcia, ktorá bude zohľadňovať rodové hľadisko;

B. keďže COVID-19 ovplyvňuje rôzne skupiny v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznej miere vrátane žien a mužov, mladých ľudí, starších ľudí, osôb so zdravotným postihnutím, obetí rodovo motivovaného a domáceho násilia, ľudí z rôznych sociálno-ekonomických prostredí, detí, osamelých rodičov a menšinových skupín vrátane Rómov, LGBTQI+ osôb, utečeniek a migrantiek, a má aj prelínajúce sa dôsledky; keďže ženy a dievčatá budú v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte neprimerane postihnuté a pandémia prehĺbila existujúce štrukturálne rodové nerovnosti, najmä v prípade dievčat a žien z marginalizovaných skupín;

C. keďže z počiatočných oficiálnych údajov o úmrtnosti vyplýva, že starší muži majú vyššiu mieru úmrtnosti spôsobenej vírusom než ženy, zatiaľ čo ženy sú vystavené väčšiemu riziku, že sa nakazia vírusom, pretože počas súčasných kríz sú neúmerne vysoko zastúpené medzi pracovníkmi v prvej línii v základných odvetviach;

D. keďže EÚ a členské štáty neboli pripravené na takúto zdravotnú krízu; keďže prístup k zdraviu bez diskriminácie je základným ľudským právom; keďže už existujúce prekážky v prístupe k službám intenzívnej starostlivosti vážne zhoršila zdravotná kríza; keďže v dôsledku zrušenia alebo odkladu zdravotníckych služieb, ktoré nie sú nevyhnutné, nastalo oneskorenie a niekedy aj prekážky v prístupe k intenzívnej starostlivosti pri naliehavých stavoch, a to aj v prípade žien; keďže v tejto súvislosti bol prístup k zdravotnej starostlivosti a službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia sťažený, čo malo vážne následky, a v niektorých členských štátoch došlo k určitým právnym pokusom obmedziť právo na bezpečné a legálne umelé prerušenie tehotenstva; keďže medzi najnaliehavejšie potreby žien patrí prístup k starostlivosti o matky a bezpečnému pôrodu, dostupnosť antikoncepcie, bezpečné umelé prerušenie tehotenstva a služby týkajúce IVF a zabezpečenie klinického manažmentu v prípade znásilnenia; keďže v dôsledku mimoriadnej situácie vo vnútroštátnych zdravotníckych systémoch a pretože základné služby a tovar sú v čase krízy obmedzenejšie, ženám a dievčatám hrozí strata ich základného práva na zdravotnícke služby; keďže úsilie o zastavenie epidémií môže odkloniť zdroje od bežných zdravotníckych služieb a zhoršiť už aj tak obmedzený prístup k službám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia;

E. keďže správy a údaje z viacerých členských štátov počas obdobia obmedzenia pohybu a po tomto období odhalili znepokojujúce zvýšenie domáceho a rodovo motivovaného násilia vrátane fyzického násilia, psychologického násilia, donucovacej kontroly a kybernetického násilia; keďže domáce násilie nie je súkromná záležitosť, ale spoločenský problém; keďže opatrenia na obmedzenie pohybu sťažujú obetiam násilia zo strany intímneho partnera vyhľadanie pomoci, pretože sú často zavreté s osobami, ktoré ich zneužívajú, a obmedzený prístup k službám na podporu obetí, ako sú azylové domy a horúce linky pre ženy, a nedostatočné podporné štruktúry a zdroje môžu zhoršiť už existujúcu „tieňovú" pandémiu; keďže počet lôžok v azylových domoch pre ženy a dievčatá, ktoré sú obeťami násilia, je len polovičný oproti tomu, čo sa vyžaduje v Istanbulskom dohovore; keďže životy a dobré životné podmienky mnohých zraniteľných skupín žien sú v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 čoraz viac ohrozené; keďže femicídy sa nezapočítavajú do oficiálnej štatistiky úmrtí spôsobených ochorením COVID-19, ale existuje riziko, že môžu súvisieť s prepuknutím nákazy a opatreniami na obmedzenie pohybu prijatými počas tohto obdobia; keďže opatrenia na obmedzenie pohybu a izoláciu mohli viesť k vyššiemu riziku mrzačenia ženských pohlavných orgánov, pretože niektoré prípady mohli pre prerušenie školskej dochádzky zostať neodhalené; keďže hospodárske a sociálne napätie zhoršuje faktory, ktoré by mohli viesť k nárastu domáceho násilia a rodovo motivovaného násilia z dlhodobého hľadiska a sťažiť ženám, aby opustili partnerov, ktorí ich zneužívajú;

F. keďže väčšie využívanie internetu počas pandémie zvyšuje rodovo motivované násilie na internete a s pomocou IKT a sexuálne zneužívanie detí na internete, najmä dievčat; keďže násilie s pomocou IKT sa osobitne zameriava na obhajcov ľudských práv, ženy v politike, žurnalistky, ženy patriace k etnickým menšinám, domorodé ženy, lesby, bisexuálne a transrodové ženy a ženy so zdravotným postihnutím; keďže v Európe sú najviac vystavené násiliu na internete mladé ženy vo veku 18 až 29 rokov ([26]);

G. keďže väčšina pracovníkov poskytujúcich nevyhnutné služby v súčasnej kríze sú ženy: 76 % zdravotníckych pracovníkov (lekárky, sestry, pôrodné asistentky, pracovníčky v domovoch sociálnych služieb), 82 % pokladníkov, 93 % učiteľov a pracovníkov v oblasti starostlivosti o deti, 95 % poskytovateľov domácich upratovacích služieb a pomocných síl v domácnosti a 86 % poskytovateľov osobnej starostlivosti ([27]) v EÚ; keďže práve vďaka nim je možné udržať naše

([26]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604979/IPOL_STU(2018)604979_EN.pdf
([27]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/frontline-workers

hospodárske, sociálne systémy a systémy zdravotnej starostlivosti, náš verejný život a základné činnosti, pričom pre tieto ženy často nie je možné dodržiavať bezpečnú vzdialenosť a sú tak vystavené vyššiemu riziku, že rozšíria vírus na svojich príbuzných;

H. keďže mzdy v mnohých základných odvetviach, v ktorých dominujú ženy, môžu byť nízke, pričom sa často vypláca len minimálna mzda; keďže horizontálna a vertikálna segregácia na trhu práce v EÚ je stále značná, pričom ženy sú nadmerne zastúpené v menej ziskových odvetviach; keďže 30 % žien pracuje v oblasti vzdelávania, zdravotníctva a sociálnej práce v porovnaní s 8 % mužov, a 7 % žien pracuje v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky v porovnaní s 33 % mužov ([28]); keďže MOP varuje, že hospodárska kríza neprimerane zasiahne určité skupiny vrátane osôb, ktoré vstupujú na trh práce, čím sa zvýši nerovnosť, a že ženy majú menší prístup k sociálnej ochrane a budú znášať neprimeranú záťaž; keďže existuje dôvod na obavy, že v dôsledku krízy dôjde k stratám pracovných miest v povolaniach, v ktorých prevažujú ženy; keďže odvetvia, v ktorých dominujú muži, sa pravdepodobne zotavia skôr ako typické odvetvia, v ktorých prevládajú ženy; keďže plán obnovy Next Generation EU by sa mal dostatočne zaoberať odvetviami, v ktorých majú ženy nadmerné zastúpenie; keďže v návrhu plánu obnovy, ktorý predložila Komisia, sa zdôrazňuje, že investície do digitálnej transformácie sú kľúčom od budúcej prosperity a odolnosti Európy; keďže index rodovej rovnosti za rok 2019 odhalil pretrvávajúce nerovnosti medzi mužmi a ženami v digitálnom odvetví a keďže je potrebné vyvinúť úsilie na zmiernenie rodových rozdielov a segregácie na trhu práce počas digitálnej transformácie trhu práce;

I. keďže ženy majú dočasné zamestnanie, zamestnanie na čiastočný úväzok a neisté zamestnanie častejšie ako muži (26,5 % žien v porovnaní s 15,1 % mužov ([29])), a preto ich výrazne ovplyvnili a z dlhodobého hľadiska aj ovplyvnia straty pracovných miest a nútené dovolenky z dôvodu krízy;

J. keďže výskum nadácie Eurofound ukazuje, že kríza spôsobená ochorením COVID-19 predstavuje vážne riziko, že prídeme o desaťročia pokroku dosiahnutého v oblasti rodovej rovnosti v účasti na trhu práce, najmä ak bude naďalej dochádzať k obmedzovaniu činnosti v odvetviach, v ktorých sú nadmerne zastúpené ženy ([30]); keďže z výskumu vyplýva, že znižovanie rozdielov v zamestnanosti žien a mužov v rokoch 2015 až 2018 stagnovalo a pretrvávajúce rozdiely v zamestnanosti stoja Európu viac ako 335 miliárd EUR ročne, čo zodpovedá 2,41 % HDP EÚ v roku 2019 ([31]);

K. keďže rodový vplyv krízy je okrem iného doložený aj prácou EIGE a orgánu OSN Ženy; keďže je však ťažké zmerať celkový vplyv krízy, a to vzhľadom na nedostatok porovnateľných údajov rozčlenených podľa pohlavia v členských štátoch; keďže pandémia ochorenia COVID-19 mala nevídaný vplyv na európsky trh práce; keďže túto situáciu treba dôsledne preskúmať podľa odvetví, pričom údaje sa musia rozčleniť podľa pohlavia a veku, a to počas obdobia krízy a obdobia obnovy; keďže úplné hospodárske, zamestnanecké a sociálne dôsledky pandémie ešte stále nie sú známe, predbežné štúdie vrátane štúdií Eurofoundu však naznačujú výrazné straty pracovných miest v odvetví služieb a v priemysle, ako aj v kontaktných odvetviach vrátane maloobchodných, rekreačných a osobných služieb, v ktorých prevládajú ženy; keďže naopak ostatné odvetvia si napriek kríze zachovali istotu zamestnania vrátane verejného sektora a zdravotníctva a odvetvia IKT;

L. keďže kríza výrazne ovplyvnila začínajúcich podnikateľov;

M. keďže COVID-19 odhalil dlhodobý problém v oblasti poskytovania starostlivosti v mnohých členských štátoch EÚ; keďže starostlivosť je potrebné vnímať celostne a kontinuálne, a to od starostlivosti o deti a starostlivosti po vyučovaní, cez starostlivosť o osoby so zdravotným postihnutím až po starostlivosť o staršie osoby;

([28]) EIGE, Index rodovej rovnosti, 2019.
([29]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/economic-hardship-and-gender
([30]) Eurofound, prieskum o pandémii ochorenia COVID-19, 2020.
([31]) Eurofound, Odstránenie rodových rozdielov v oblasti zamestnanosti: ochrana pokroku a reakcia na výzvy súvisiace s ochorením COVID-19 (2020).

N. keďže zatváranie škôl, opatrovateľských zariadení a pracovísk zvýšilo nerovnaké rozdelenie neplatených domácich a opatrovateľských povinností v domácnosti pre ženy, ktoré okrem toho, že často museli pracovať na diaľku, zostali bez dostatočnej podpory, pokiaľ ide o starostlivosť o deti a starších ľudí; keďže telepráca nie je náhradou za starostlivosť o deti; keďže ženy zvyčajne každý týždeň trávia o 13 hodín viac ako muži neplatenou starostlivosťou a domácimi prácami ([32]); keďže kríza spôsobená ochorením COVID-19 bola pre mužov príležitosťou, aby sa viac zapájali do opatrovateľských povinností, ale zároveň odhalila, že rozdelenie starostlivosti a domácich prác je stále nerovnomerné, čo s najväčšou pravdepodobnosťou vážnejšie postihne ženy a dievčatá; keďže vyvažovanie práce na diaľku a rodinných povinností prispieva k ďalšiemu napätiu, a preto ženy čelia zvýšenej emocionálnej, duševnej a sociálnej záťaži; keďže by to mohlo viesť k menšiemu počtu úspechov v práci a mať vplyv na ich profesionálny rozvoj v porovnaní s mužmi;

O. keďže na osamelých rodičov je kladená neprimeraná a extrémna záťaž, pričom 85 % z nich sú ženy, ktoré predstavujú 6,7 milióna domácností osamelých matiek v EÚ ([33]), z ktorých je takmer polovica vážne ohrozená sociálnym vylúčením alebo chudobou;

P. keďže podľa prieskumu ([34]) mala pandémia ochorenia COVID-19 väčší vplyv na ženy s malými deťmi ako na mužov v rovnakej situácii v domácnosti; keďže pre takmer jednu tretinu (29 %) žien s malými deťmi je ťažké sústrediť sa na prácu v porovnaní so 16 % mužov s malými deťmi; keďže v porovnaní s mužmi (16 %) dvakrát toľko žien s deťmi (29 %) po práci často cítilo príliš veľkú únavu na to, aby pracovali v domácnosti; keďže v apríli 2020 sa ženy s deťmi vo veku 0 – 11 rokov cítili viac pod tlakom ako muži s deťmi v rovnakom veku (23 % v porovnaní s 19 %), osamelo (14 % v porovnaní so 6 %) a depresívne (14 % v porovnaní s 9 %);

Q. keďže v návrhu plánu obnovy, ktorý predložila Komisia, sa zdôrazňujú investície do ekologickej transformácie; keďže ženy vnímajú vplyv zmeny klímy inak, pretože z rôznych dôvodov čelia vyšším rizikám a zaťaženiu; keďže rodová rovnosť a začlenenie žien do rozhodovacieho procesu sú nevyhnutným predpokladom udržateľného rozvoja a efektívneho zvládnutia klimatických výziev; keďže všetky opatrenia v oblasti klímy musia zahŕňať rodové a prierezové hľadisko;

R. keďže určité skupiny spoločnosti, ako sú osamelí rodičia, obete násilia, ženy, ktoré patria k rasovým alebo etnickým menšinám, staršie a mladšie ženy, ženy so zdravotným postihnutím, rómske ženy, LGBTQI+ osoby, prostitútky, utečenci a migranti, sú obzvlášť zraniteľné voči vírusu alebo jeho zdravotným a sociálno-ekonomickým dôsledkom, a to vzhľadom na prijaté opatrenia a nedostatky z hľadiska existujúcej infraštruktúry a služieb;

S. keďže ženy trpiace bezdomovectvom naďalej čelia osobitným výzvam v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19, pričom pri dočasnom a núdzovom ubytovaní existuje osobitné riziko, pokiaľ ide o prenos chorôb, rodovo motivované násilie a nedostatočný prístup k hygiene a zdravotníckym zariadeniam;

T. keďže COVID-19 je globálnou pandémiou, ktorá postihuje každú krajinu sveta; keďže pandémia bude mať ničivé dôsledky pre obyvateľstvo, najmä ženy a dievčatá, v krajinách s nedostatočne financovanými systémami zdravotníctva a pre obyvateľstvo v krajinách postihnutých konfliktom; keďže v dôsledku pandémie sa do roku 2021 ocitne pod hranicou chudoby viac ako 47 miliónov žien a dievčat na celom svete ([35]);

U. keďže podľa najnovších údajov z fondu UNFPA sa odhaduje, že oneskorenie alebo prerušenie komunitných osvetových programov a vzdelávania o škodlivých praktikách na celom svete povedie v nasledujúcom desaťročí k ďalším 2 miliónom prípadov mrzačenia ženských pohlavných orgánov a k ďalším 13 miliónom manželstiev maloletých v porovnaní s odhadmi z obdobia pred pandémiou;

([32]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/unpaid-care-and-housework

([33]) https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/how-will-covid-19-crisis-affect-existing-gender-divides-europe

([34]) Eurofound, prieskum o pandémii ochorenia COVID-19, 2020.

([35]) OSN Ženy, From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19 (Od porozumenia k činom: Rodová rovnosť po pandémii ochorenia COVID-19).

V. keďže poskytovanie služieb by malo byť založené na identifikácii potrieb na základe údajov, pričom rozpočtové zdroje by sa mali prideľovať na základe tohto výskumu; keďže v rozpočtoch a pri prideľovaní zdrojov sa musia zohľadňovať rozdielne potreby a okolnosti mužov a žien;

W. keďže ženy nie sú rovnako zapojené ako muži, pokiaľ ide o rozhodovanie vo fáze obnovy, a to z dôvodu existujúceho skleného stropu; keďže ženy a ich organizácie zastupujúce občiansku spoločnosť musia zohrávať aktívnu a ústrednú úlohu v rozhodovacích procesoch, aby sa zabezpečilo, že ich hľadisko a potreby sa zohľadnia pri rozhodovaní, navrhovaní, vykonávaní a monitorovaní fázy obnovy a súvisiacich opatrení na miestnej, regionálnej a národnej úrovni a na úrovni EÚ;

X. keďže otázky týkajúce sa práv žien a podpory rodovej rovnosti sa musia zohľadňovať a prerokúvať na najvyššej úrovni, najmä pokiaľ ide o vykonávanie stratégie EÚ pre rodovú rovnosť; keďže zatiaľ čo Európsky parlament má výbor zameraný pre práva žien a rodovú rovnosť a Komisia má komisára výlučne zodpovedného za rovnosť, Rada nemá žiadne osobitné zloženie v oblasti rodovej rovnosti a ministri a štátni tajomníci zodpovední za rodovú rovnosť nemajú žiadne špecializované fórum na diskusiu a rozhodovanie;

Y. keďže základnými opatreniami, ktoré sú tu určené, sa vybuduje odolnosť a pripravenosť na budúce krízy;

Všeobecné poznámky

1. zdôrazňuje, že je nutné, aby sa prístup zohľadňujúci rodové hľadisko, uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti a zásady rodového rozpočtovania odrážali vo všetkých aspektoch reakcie na krízu spôsobenú ochorením COVID-19 s cieľom zachovať a chrániť práva žien počas celého obdobia pandémie a po pandémii a posilniť rodovú rovnosť;

2. podčiarkuje potrebu uplatniť ponaučenia z minulých a súčasných kríz pri tvorbe a vykonávaní budúcich politík, aby sa nezopakovali chyby minulosti, ako aj potrebu pripraviť reakcie berúce do úvahy rodové hľadisko pre všetky fázy budúcich kríz, aby sa predišlo negatívnym dôsledkom pre práva žien; vyzýva Komisiu, aby uľahčila vytvorenie stálej siete na výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o riešenie rodových aspektov ochorenia COVID-19; vyzýva Radu, aby vytvorila zloženie Rady vyhradené pre rodovú rovnosť, ako aj formálnu pracovnú skupinu, s cieľom zabezpečiť spoločné a konkrétne opatrenia zamerané na riešenie výziev v oblasti práv žien a rodovej rovnosti a aby zabezpečila, že o otázkach rodovej rovnosti sa bude diskutovať na najvyššej politickej úrovni;

3. zdôrazňuje, že Komisia a členské štáty by mali systematicky vykonávať posúdenia vplyvu na rodovú rovnosť, a to aj v prípade opatrení, ktoré sú súčasťou plánu obnovy; je rozhodnutý začleniť a posilniť rodovú rovnosť do nástroja Next Generation EU prostredníctvom pozície Európskeho parlamentu;

4. naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala prevalenciu vírusu medzi pracovníkmi v kľúčových odvetviach počas súčasných kríz, najmä medzi ženami a zástupcami etnických menšín vzhľadom na ich neúmerne vysoké zastúpenie v týchto odvetviach; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby reagovali primeranými opatreniami zameranými na posilnenie ich bezpečnosti pri práci, a vyzýva členské štáty, aby zlepšili ich pracovné podmienky, a to aj prostredníctvom rámcovej smernice ([36]), smernice 92/85/EHS a strategického rámca EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na obdobie po roku 2020;

5. vyzýva členské štáty, Komisiu, Eurostat a inštitút EIGE, aby pravidelne zbierali údaje o ochorení COVID-19 rozčlenené okrem iného podľa pohlavia, veku a prierezovej diskriminácie, ako aj údaje o sociálno-ekonomickom vplyve vírusu; zdôrazňuje, že opatrenia na obnovu musia byť založené na údajoch rozčlenených podľa rodu s cieľom zabezpečiť, aby reakcie boli komplexné, pričom treba venovať osobitnú pozornosť oblastiam, v ktorých sú údaje obmedzené a nemôžu sa porovnávať, ako je násilie páchané na ženách a opatrovateľské služby; zdôrazňuje, že takéto údaje sa musia systematicky vytvárať a sprístupňovať verejnosti; zdôrazňuje, že je potrebné, aby Komisia a členské štáty v tejto súvislosti podporovali budovanie kapacít národných štatistických orgánov a ďalších príslušných aktérov;

([36]) Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. EÚ L 183, 29.6.1989, s. 1).

6. zdôrazňuje potrebu rovnakého zastúpenia žien a mužov, a to aj z najzraniteľnejších skupín, vo vedení a v rozhodovacom procese pri prijímaní a rušení opatrení v krízových situáciách, ako aj vo všetkých fázach navrhovania, prijímania a vykonávania plánov obnovy, aby sa plne a primerane zohľadnili ich osobitné potreby a okolnosti a aby sa naplánovali účinné a cielené opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby potrebný podporný balík reagoval na ich potreby; vyzýva členské štáty, aby počas takýchto kríz vytvorili špecializované pracovné skupiny so zapojením príslušných zainteresovaných strán a zástupcov ženských organizácií občianskej spoločnosti s cieľom uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti; vyzýva národné parlamenty členských štátov, aby vytvorili výbory pre vplyv krízy spôsobenej ochorením COVID-19 na ženy a dievčatá, s cieľom zabezpečiť vyhradený priestor na diskusiu a na monitorovanie tejto krízy a jej rodového vplyvu; víta zámer Komisie presadzovať prijatie návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení rodovej vyváženosti medzi nevýkonnými riadiacimi pracovníkmi spoločností kótovaných na burze a súvisiacich opatreniach ([37]) z roku 2012 (tzv. smernica o ženách vo vrcholových orgánoch spoločností), ktorý je blokovaný v Rade; ďalej zdôrazňuje, že do mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany a do iných mechanizmov reakcie na krízu sa musí zapojiť viac žien na úrovni EÚ, ako aj na vnútroštátnej úrovni; okrem toho sa zaväzuje zabezpečiť, aby boli panely týkajúce sa vypočutí a seminárov Európskeho parlamentu rodovo vyvážené, a obohatiť diskusie o opatreniach na obnovu prostredníctvom rozmanitosti;

7. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pozorne monitorovali dezinformácie, negatívne verejné diskusie, nedostatočné stanovenie priorít, obmedzený alebo zamietnutý prístup k príslušným službám a regresívne iniciatívy týkajúce sa práv žien, práv LGBTQI+ osôb a rodovej rovnosti a dôrazne na ne reagovali; vyzýva Komisiu, aby monitorovala priestor pre organizácie občianskej spoločnosti a demonštrácie súvisiace s uvedenými témami, ktorý sa zmenšuje v dôsledku opatrení na obmedzenie pohybu, ako otázky demokracie a základných práv počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a po skončení krízy; konštatuje, že vhodné opatrenia sa prijmú vtedy, ak sa preukáže, že porušenia zásad právneho štátu v členskom štáte dostatočne priamym spôsobom ovplyvňujú správne finančné riadenie rozpočtu Únie alebo ochranu finančných záujmov Únie, alebo že existuje závažné riziko takého ovplyvňovania; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že reštriktívne núdzové opatrenia budú slúžiť len na účely boja proti pandémii, budú časovo obmedzené a v súlade so základnými právami;

Zdravotné aspekty pandémie ochorenia COVID-19 a vplyv na rodovú rovnosť

8. vyjadruje znepokojenie nad vysokou mierou úmrtnosti na ochorenie COVID-19; berie na vedomie počiatočnú vyššiu mieru úmrtnosti mužov a naliehavo vyzýva Svetovú zdravotnícku organizáciu (ďalej len „WHO“) a príslušné agentúry EÚ, aby preskúmali rôzne vplyvy na zdravie mužov a žien; vyzýva Komisiu, aby naďalej monitorovala situáciu s cieľom pochopiť dlhodobé vplyvy vírusu na zdravie žien a mužov; zdôrazňuje, že klinický výskum vírusu musí zahŕňať rodovo vyvážené zastúpenie s cieľom posúdiť, ako môže vírus a akákoľvek potenciálna vakcína či liečba rozdielne ovplyvniť ženy a mužov;

9. naliehavo vyzýva členské štáty, aby zabezpečili prístup k základným aspektom kvalitnej lekárskej a psychologickej zdravotnej starostlivosti žien a mužov, ktoré nesúvisia s ochorením COVID-19, ako je skríning a liečenie rakoviny, zdravotná starostlivosť pre matky a novorodencov a naliehavá starostlivosť o tých, ktorí utrpeli srdcový infarkt a mozgovú príhodu; naliehavo vyzýva členské štáty, aby v týchto oblastiach konali podľa usmernení WHO;

10. vyjadruje poľutovanie nad tým, že prístup k službám týkajúcim sa sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv (ďalej len „SRZP“) bol v niektorých členských štátoch počas krízy zanedbávaný, obmedzený alebo dokonca napádaný; zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty zaručili kvalitný a cenovo dostupný nediskriminačný prístup k službám, informáciám a komoditám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv počas krízy a obdobia po kríze a v podobných núdzových situáciách, a to tým, že uznajú, že tieto služby sú nevyhnutné, zachraňujú život a často sú časovo obmedzené a mali by sa poskytovať v súlade s usmerneniami WHO a prístupom, ktorý je zameraný na pacienta a ktorý je založený na ľudských právach; dôrazne odmieta akékoľvek pokusy o krok späť, pokiaľ ide o SRZP a práva LGBTQI+ osôb, a zdôrazňuje, že odporcom SRZP by nemalo byť dovolené zneužívať túto krízu ako prostriedok na obmedzenie práv žien, ako je právo na bezpečné umelé prerušenie tehotenstva; vyzýva Komisiu, aby uľahčila výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi a zároveň zapojila aj organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sú často odborníkmi v týchto oblastiach, pokiaľ ide o nové metódy poskytovania starostlivosti v oblasti SRZP a spôsoby riešenia nedostatkov v poskytovaní služieb; zdôrazňuje, že je

([37]) COM(2012)0614.

dôležité komunikovať s poskytovateľmi služieb s cieľom objasniť, že tieto služby sú aj naďalej nevyhnutné a mali by sa dôsledne poskytovať; zdôrazňuje, že všetky služby v oblasti materstva musia byť dostupné a primerane vybavené zamestnancami a zdrojmi;

11. naliehavo vyzýva členské štáty, aby investovali do spoľahlivých a odolných systémov zdravotnej starostlivosti a aby oceňovali a podporovali pracovníkov v kritickom povolaní, ako sú zdravotnícki a sociálni pracovníci, a to tak, že zabezpečia bezpečné pracovné podmienky, poskytnú vhodné vybavenie, vytvoria podmienky pre spravodlivé odmeňovanie, ponúknu profesionálny rozvoj, a to aj prostredníctvom vysokoškolského vzdelávania, a zabezpečia prístup k službám, ako sú služby starostlivosti o deti a služby v oblasti duševného zdravia;

12. naliehavo vyzýva Komisiu, aby núdzové situácie, ako je pandémia ochorenia COVID-19 vrátane ich vplyvu na rodové otázky týkajúce sa zdravotnej starostlivosti, napr. SRZP, zohľadnila vo svojich politických reakciách súvisiacich so zdravím, ako je program EU4Health, plán EÚ na boj proti rakovine a stratégie EÚ v oblasti zdravia; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa zaoberali zdravotnými aspektami stratégie pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 pri vykonávaní programu EU4Health, najmä SRZP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zdravia a základným aspektom dobrých životných podmienok ľudí a presadzovania rodovej rovnosti; žiada, aby sa posilnili investície do služieb nevyhnutných pre rodovú rovnosť a aby sa do vykonávania programu EU4Health začlenili odborníci v oblasti rodovej rovnosti a rodová rovnováha;

13. pripomína, že prístup k zdravotnej starostlivosti je ľudským právom a vyžaduje si primerané financovanie; pripomína členským štátom, aby pri posilňovaní kapacít systému zdravotnej starostlivosti a kritickej infraštruktúry v dôsledku ochorenia COVID-19 zohľadňovali jedinečné potreby žien a mužov, najmä pokiaľ ide o výdavky na zdravotníctvo, odhaľovanie chorôb a reakciu na ne, pripravenosť na núdzové situácie, výskum a vývoj a pracovnú silu v zdravotníctve;

14. vyzýva členské štáty, aby počas tejto krízy a po nej podporovali iniciatívy na podporu duševného zdravia vzhľadom na stres, úzkosť, depresiu a osamelosť spôsobené obmedzením pohybu, ako aj vzhľadom na ekonomické obavy a rodovo motivované násilie alebo ostatné faktory spojené s krízou, a aby pritom zohľadňovali rozdielny vplyv na ženy a mužov, a aby aj investovali finančné zdroje s cieľom zabezpečiť, aby boli primerané služby dostupné, keď je to potrebné; vyzýva Komisiu, aby zorganizovala celoúniovú kampaň o duševnom zdraví;

Rodovo motivované násilie počas pandémie COVID-19

15. naliehavo vyzýva členské štáty, aby vo svojej reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 riešili rodovo motivované násilie, ktorému čelia ženy a dievčatá vrátane transrodových žien, ako aj intersexuálnych, nebinárnych a rodovo nekonformných osôb; naliehavo vyzýva členské štáty, aby pokračovali v analýze údajov a tendencií týkajúcich sa výskytu všetkých foriem rodovo motivovaného a domáceho násilia, ako aj dôsledkov takéhoto násilia na deti a naďalej o nich podávali správy počas trvania opatrení na obmedzenie pohybu a v období bezprostredne nasledujúcom po jeho skončení; uznáva, že reakcia verejnosti je nedostatočná, pokiaľ ide o riešenie problému násilia páchaného na ženách a dievčatách a náležité zohľadnenie potreby, aby plány reakcie na núdzové situácie obsahovali opatrenia na predchádzanie násiliu páchanému na ženách a aby to tak bolo aj pri budúcich núdzových situáciách, pričom chýba dôraz na zavedenie výnimiek z pravidiel obmedzenia pohybu, zriadenie liniek pomoci a nástrojov a signálov na výmenu informácií a zabezpečenie nepretržitého prístupu k službám zdravotnej starostlivosti, ako aj na zachovanie bezpečného prístupu k legálnym klinikám a azylovým domom alebo alternatívnemu ubytovaniu s dostatočnou kapacitou, policajným a justičným službám, núdzovým súdom na vydávanie primeraných obmedzujúcich opatrení a/alebo ochranných príkazov a na zabezpečenie toho, aby boli považované za nevyhnutné; žiada členské štáty, aby zriadili bezpečné a pružné systémy varovania v núdzových situáciách, ponúkali nové telefonické, e-mailové a textové asistenčné služby pre priamy kontakt s políciou a online služby, ako sú linky pomoci, skryté aplikácie, digitálne platformy, siete lekární, a aby poskytovali núdzové financovanie na podporu služieb, mimovládnych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili koordinovaný prístup podporných služieb k identifikácii ohrozených žien, zabezpečili, aby všetky tieto opatrenia boli dostupné a prístupné všetkým ženám a dievčatám v ich jurisdikcii vrátane osôb so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na ich migračný status, a aby zdravotníckym pracovníkom, ako aj príslušníkom polície a členom súdnictva v prvej línii poskytovali odbornú prípravu zohľadňujúcu rodové otázky; vyzýva členské štáty, aby si vymieňali vnútroštátne inovácie a najlepšie postupy v oblasti riešenia problému rodovo motivovaného násilia s cieľom lepšie určiť a podporovať efektívne postupy, a vyzýva Komisiu, aby takéto postupy podporovala;

16. v súvislosti s pandémiou vyzýva členské štáty, aby zabezpečili koordinovaný prístup medzi vládami a verejnými službami, podpornými zariadeniami a súkromným sektorom a aby aktualizovali protokoly pre obete rodovo motivovaného násilia s cieľom pomôcť im hľadať pomoc, nahlasovať trestné činy a získať prístup k zdravotníckym službám, ako aj nabádať svedkov, aby nahlasovali takéto trestné činy; vyzýva Komisiu, aby vypracovala protokol Európskej únie o násilí páchanom na ženách v čase krízy a núdzových situácií s cieľom predchádzať násiliu páchanému na ženách a podporovať obete rodovo motivovaného násilia počas núdzových situácií, ako je pandémia ochorenia COVID-19; zdôrazňuje, že tento protokol by mal zahŕňať základné služby ochrany obetí; víta návrh nemeckého predsedníctva vytvoriť celoúniovú linku pomoci vo všetkých jazykoch EÚ pre obete domáceho a rodovo motivovaného násilia a naliehavo vyzýva Radu, aby návrh podporila;

17. vyzýva Komisiu, aby podporovala osvetové, informačné a podporné kampane zamerané na boj proti domácemu a rodovo motivovanému násiliu vo všetkých jeho formách, ako je fyzické násilie, sexuálne obťažovanie, kybernetické násilie a sexuálne vykorisťovanie, najmä v súvislosti s novovytvorenými preventívnymi opatreniami a pružnými systémami varovania v núdzových situáciách, s cieľom podporiť nahlasovanie v koordinácii a spolupráci s uznávanými a špecializovanými organizáciami žien; vyzýva Európsku komisiu, aby pracovala s technologickými platformami v rámci rozsahu pôsobnosti aktu o digitálnych službách s cieľom riešiť nezákonné činnosti na internete vrátane online násilia páchaného na ženách a dievčatách vo všetkých jeho formách, keďže internet sa od začiatku pandémie vo veľkej miere používa – a bude sa aj naďalej používať – na prácu, vzdelávanie a zábavu;

18. pripomína, že osobitná spravodajkyňa OSN pre násilie páchané na ženách uviedla, že kríza spôsobená ochorením COVID-19 poukázala na nedostatočné riadne vykonávanie ústredných dohovorov na ochranu a prevenciu rodovo motivovaného násilia; vyzýva Radu, aby bezodkladne ukončila ratifikáciu Istanbulského dohovoru zo strany EÚ na základe širokého pristúpenia bez akýchkoľvek obmedzení a aby sa zasadzovala za jeho ratifikáciu, rýchle a riadne vykonávanie a presadzovanie všetkými členskými štátmi; vyzýva zostávajúce členské štáty, aby rýchlo ratifikovali dohovor a aby pridelili primerané finančné a ľudské zdroje na prevenciu násilia páchaného na ženách a rodovo motivovaného násilia a na boj proti nim, ako aj na ochranu obetí, najmä počas obdobia krízy; naliehavo vyzýva členské štáty, aby zohľadnili odporúčania skupiny GREVIO a zlepšili svoje právne predpisy s cieľom lepšie ich zosúladiť s ustanoveniami Istanbulského dohovoru, najmä pokiaľ ide o spoločné vymedzenia činov rodovo motivovaného násilia;

19. vyzýva Komisiu, aby do zoznamu trestných činov v EÚ doplnila násilie páchané na ženách, a vyzýva Komisiu, aby navrhla smernicu na boj proti všetkým formám rodovo motivovaného násilia, aby sa zaviedol silný právny rámec, s cieľom koordinovať medzi členskými štátmi výmenu najlepších postupov, podporovať zber presných a porovnateľných údajov, presne merať rozsah takého násilia, zvážiť možnosť vypracovať predpovede a posúdiť vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na poskytovanie kľúčových služieb obetiam; víta záväzok Komisie uskutočniť nový prieskum EÚ týkajúci sa rodovo motivovaného násilia a predložiť výsledky v roku 2023; zdôrazňuje potrebu zbierať harmonizované údaje o rodovo motivovanom násilí a vyzýva členské štáty, aby na požiadanie zbierali a poskytovali príslušné údaje, a to aj Eurostatu;

20. znova potvrdzuje svoju rozhodnú podporu programu Spravodlivosť aj programu Občania, rovnosť, práva a hodnoty (ORPH); víta vytvorenie novej zložky zameranej na hodnoty Únie v rámci ORPH a zdôrazňuje, že by sa mala zameriavať na ochranu práv, ich podporu a zvyšovanie povedomia o nich prostredníctvom poskytnutia finančnej podpory organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia na miestnej, regionálnej a nadnárodnej úrovni; pripomína pozíciu Európskeho parlamentu k zabezpečeniu primeraného financovania týchto programov; víta pridelenie dodatočných prostriedkov na hlavné programy, ako sa dohodlo v záverečných rokovaniach o VFR na roky 2021 – 2027 medzi Európskym parlamentom a Radou, z ktorých bude mať program ORPH prospech; víta predbežnú dohodu o rozpočte EÚ na rok 2021, v ktorej sa na program ORPH vyčlenilo ďalších 6,6 milióna EUR; zdôrazňuje, že z týchto rozpočtových prostriedkov treba primerane financovať opatrenia zamerané na predchádzanie rodovo motivovanému násiliu a boj proti nemu v rámci osobitného cieľa DAPHNE a víta vyčlenenie prostriedkov dohodnuté na tento účel; zdôrazňuje, že je potrebné, aby EÚ bola ambicióznejšia pri obhajovaní našich hodnôt a aby na tieto činnosti poskytla primerané finančné prostriedky; požaduje navyše bezodkladné vykonávanie jasných opatrení zameraných na rodovú rovnosť, a to vyčlenením rozpočtových prostriedkov, s cieľom riešiť osobitné potreby žien v dôsledku krízy, najmä v oblasti zamestnania, rodovo motivovaného násilia a SRZP, a to aj v ďalších programoch a nástrojoch v rámci Next Generation EU a vo VFR na roky 2021 – 2027 v súlade s dvojitým prístupom stratégie pre rodovú rovnosť; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby to zohľadnili pri predkladaní národných plánov reakcie na COVID-19 s náležitým ohľadom na existujúce opatrenia a financovanie, pričom rodová rovnosť by mala byť ústredným prvkom oživenia hospodárstva; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby pri opatreniach na obnovu uplatňovali hľadisko rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie;

21. s vážnym znepokojením berie na vedomie vplyv krízy na LGBTQI+ osoby, najmä na mladé osoby, z ktorých mnohé museli dodržiavať sociálny odstup či karanténu v nepriateľskom rodinnom prostredí, čím sa zvýšilo riziko, že mohli byť vystavené domácemu násiliu a násiliu páchanému z nenávisti voči LGBTQI+ osobám; konštatuje, že LGBTQI+ osoby sú vo vyššej ako priemernej miere nezamestnané alebo pracujú na neistých pracovných miestach s obmedzenými a nestálymi finančnými zdrojmi, čo vedie k tomu, že musia zostať v nepriateľskom alebo zneužívajúcom prostredí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že všetky osobitné iniciatívy v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 týkajúce sa domáceho, rodovo motivovaného a sexuálneho násilia budú zohľadňovať zvýšené riziko a osobitné výzvy, ktorým čelia LGBTQI+ osoby, a aby zabezpečili aj to, že sa služby na podporu obetí a osobitné iniciatívy v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 reagujúce na domáce násilie jednoznačne dostanú k LGBTQI+ osobám, ktoré sú obeťami domáceho násilia;

22. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili poskytovanie účinnej, prístupnej, cenovo dostupnej a kvalitnej lekárskej a psychologickej podpory obetiam rodovo motivovaného násilia – vrátane služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia –, najmä v čase krízy, keď sa takáto podpora musí považovať za zásadnú; žiada Komisiu, aby úzko spolupracovala s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť úplné vykonávanie smernice o právach obetí ([38]), pričom sa treba zamerať na rodové hľadisko v nadväznosti na jej nedávnu správu o vykonávaní ([39]), s cieľom posilniť práva obetí rodovo motivovaného násilia v novej stratégii v oblasti práv obetí;

COVID-19, hospodárstvo, obnova a vplyv na rodovú rovnosť

23. vyzýva Komisiu, Európsky parlament a Radu, aby vzali do úvahy skutočnosť, že kríza spôsobená ochorením COVID-19 má neprimeraný vplyv na ženy v sociálno-ekonomickej oblasti vrátane ich príjmov a miery zamestnanosti a že povedie k ešte väčším nerovnostiam medzi mužmi a ženami a diskriminácii na trhu práce, a vyzýva ich, aby spolupracovali s členskými štátmi s cieľom dôkladne preskúmať a vypracovať osobitné ustanovenia týkajúce sa sociálno-ekonomických potrieb žien a mužov po kríze a aby pri vykonávaní programov v rámci rozpočtu EÚ na rok 2021, nového VFR a nástroja Next Generation EU skúmali horizontálnu a vertikálnu segregáciu na trhu práce, zabezpečujúc, aby všetky programy zahŕňali hľadisko rodovej rovnosti a rodové rozpočtovanie, ako aj ex post posúdenia vplyvu na rodovú rovnosť, ako sa uvádza v stratégii Komisie pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025; požaduje účinné vykonávanie a monitorovanie tejto stratégie; vyzýva členské štáty, aby národných plánov podpory obnovy a odolnosti vypracovaných v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi pre rovnosť začlenili kapitolu s cielenými opatreniami na presadzovanie rodovej rovnosti;

24. zdôrazňuje, že po kríze bude potrebné opätovne preskúmať povahu a miesto výkonu práce; zdôrazňuje, že práca z domu nenahrádza starostlivosť o deti ani potrebu poskytovania cenovo dostupných kvalitných služieb starostlivosti o deti a prístupu k nim, ani nenahrádza úpravy pracoviska súvisiace so zdravotným postihnutím; poukazuje na to, že pružná práca dohodnutá so zamestnávateľmi môže ženám a mužom poskytnúť príležitosť pracovať z domu alebo z miestnych spoločných pracovných priestorov a má potenciál priniesť väčšiu rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, čo môže viesť k dlhodobému rodovo inkluzívnemu rastu; konštatuje, že tento prístup má potenciál podporiť vidiecke oblasti a infraštruktúru; vyzýva Komisiu, aby zaručila splnenie barcelonských cieľov; naliehavo vyzýva členské štáty, aby bezodkladne ratifikovali Dohovor MOP z roku 2019 o násilí a obťažovaní (č. 190) a aby ho vykonávali spolu s jeho sprievodným odporúčaním (č. 206), ktoré sa vzťahuje na všetky miesta, kde môže dôjsť k násiliu a obťažovaniu v súvislosti s prácou, ako sú verejné a súkromné pracoviská, ako aj na komunikácie súvisiace s prácou;

25. vyzýva Komisiu, aby zhromažďovala rozčlenené a porovnateľné údaje o poskytovaní rôznych druhov starostlivosti vrátane starostlivosti o deti, starostlivosti o staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím, ako aj o rode, veku a pracovnom postavení opatrovateľa, s cieľom prispieť k štúdii, v ktorej sa skúmajú rozdiely v oblasti starostlivosti, s ohľadom na vypracovanie úniovej stratégie pre poskytovateľov starostlivosti, ktorá by mala holistický a celoživotný prístup k starostlivosti, pri zohľadnení potrieb poskytovateľov starostlivosti a opatrovaných osôb; poznamenáva, že stratégia musí rešpektovať právomoci členských štátov a regiónov, ale mala by zlepšiť spoluprácu a koordinácie na úrovni EÚ prostredníctvom príslušných iniciatív a investícií, a to aj v rámci Programu InvestEU a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, s prínosmi pre neformálnych a formálnych opatrovateľov a osoby, o ktoré sa starajú; zdôrazňuje, že

([38]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57).

([39]) Správa Komisie z 11. mája 2020 o vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov (COM(2020)0188).

spolupráca a opatrenia na úniovej úrovni môžu spolu s efektívnym využívaním finančných prostriedkov EÚ prispieť k rozvoju kvalitných, prístupných a cenovo dostupných služieb starostlivosti;

26. zdôrazňuje, že investície do starostlivosti sú dôležité na zabezpečenie rodovej rovnosti a posilnenia hospodárskeho postavenia žien, na budovanie odolných spoločností a zlepšenie zlegalizovania práce, sociálneho zabezpečenia a dôchodkov v odvetví, v ktorom dominujú ženy, a majú pozitívny vplyv aj na HDP, keďže umožňujú väčšiemu počtu žien zúčastňovať sa na platenej práci; zdôrazňuje potrebu zmeny modelov poskytovania starostlivosti v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a súvisiacich opatrení; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby uľahčila výmenu najlepších postupov týkajúcich sa kvality, prístupnosti a cenovej dostupnosti služieb starostlivosti, ako aj rôznych modelov služieb starostlivosti; naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala situáciu neformálnych opatrovateľov a zaistila výmenu najlepších postupov členských štátov týkajúcich sa legalizácie ich práce; vyzýva členské štáty, aby riešili potreby opatrovateľov po odchode do dôchodku; v tejto súvislosti vyzýva na predloženie návrhu odporúčania Rady o sociálnej ochrane a službách pre opatrovateľov;

27. vyzýva členské štáty, aby nabádali mužov – napríklad stimulačnými opatreniami –, aby využívali pružné pracovné podmienky, keďže takéto opatrenia zvyčajne využíva neprimerane vysoký počet žien; naliehavo vyzýva členské štáty, aby v plnej miere transponovali a bezodkladne vykonávali smernicu o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom, a vyzýva Komisiu, aby každoročne dôkladne a systematicky monitorovala vykonávanie smernice členskými štátmi; nabáda členské štáty, aby riešili nedostatky rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a to tak, že prekročia normy stanovené v smernici, najmä vzhľadom na nutnosť riešiť okolnosti spôsobené opatreniami pandémie ochorenia COVID-19 a ich dôsledky, pokiaľ ide o lekárske protokoly v zariadeniach vrátane kvalitných zariadení starostlivosti o deti;

28. vyzýva členské štáty, aby v čase, keď sú ešte stále zavedené opatrenia na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19, zaviedli osobitnú dovolenku pre opatrovateľov a pracujúcich rodičov, ktorá by bola neprevoditeľná a hradená v plnej výške;

29. uznáva mimoriadne náročné okolnosti, ktorým čelia osamelí rodičia – ktorými sú z veľkej väčšiny ženy (85 %) – počas pandémie a po kríze v dôsledku viacnásobnej záťaže vrátane nepretržitého poskytovania starostlivosti, obáv týkajúcich sa režimu starostlivosti a potenciálnych ekonomických obáv a osamelosti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zohľadnili a ďalej preskúmali ich špecifickú situáciu vrátane dodatočnej záťaže, pokiaľ ide o prácu, vzdelávanie a starostlivosť, prístup k advokátom a vykonávanie dohôd o starostlivosti;

30. zdôrazňuje význam zvýšenia účasti žien v hospodárstve a zabezpečenia inkluzívnejšieho rastu ako súčasti riešenia obnovy po pandémii, keďže rovnaké príležitosti a väčšia účasť žien na trhu práce môžu zvýšiť zamestnanosť, hospodársku prosperitu a konkurencieschopnosť v EÚ; nabáda členské štáty, aby dodržiavali usmernenia Komisie pre politiky zamestnanosti v EÚ, a to s náležitým zreteľom na svoje modely vnútroštátneho trhu práce; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby náležite zohľadnili segregáciu na trhu práce, neisté pracovné miesta, rozdiely v odmeňovaní a dôchodkoch, s cieľom zlepšiť pracovné podmienky a sociálnu ochranu prostredníctvom prispôsobených politík;

31. zdôrazňuje, že rovnaká odmena žien a mužov za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty musí byť hlavnou zásadou Komisie, Európskeho parlamentu a všetkých členských štátov pri navrhovaní opatrení reakcie na krízu spôsobenú ochorením COVID-19; naliehavo žiada Komisiu, aby si urýchlene splnila záväzok predložiť záväzné opatrenia týkajúce sa transparentnosti odmeňovania s cieľom účinne riešiť rozdiely v odmeňovaní a dôchodkoch žien a mužov, keďže ekonomické ukazovatele naznačujú, že tieto rozdiely sa v dôsledku pandémie naďalej prehlbujú; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby zvážila najlepšie postupy členských štátov a zároveň náležite zohľadňovala jedinečné podmienky malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“) a rôzne modely trhu práce v EÚ; ďalej vyzýva Komisiu, aby zrevidovala smernicu 2006/54/ES;

32. zdôrazňuje problémy, ktorým čelí sektor domácej starostlivosti a jeho pracovníci; vyzýva členské štáty, aby ratifikovali dohovor MOP č. 189 o pracovníkoch v domácnosti a zabezpečili, aby bol tento sektor oprávnený na opatrenia zamerané na zmiernenie finančného vplyvu krízy, aby mohli pokračovať vo svojej činnosti v primeraných podmienkach; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili legalizáciu odvetvia práce v domácnosti;

33. víta Investičnú iniciatívu v reakcii na koronavírus (CRII) a balík CRII Plus, ktorými sa mobilizuje politika súdržnosti s cieľom podporiť najzraniteľnejšie odvetvia, a požaduje aj cielené opatrenia na riešenie problémov v odvetviach zamestnávajúcich prevažne ženy; zdôrazňuje význam nástroja Komisie týkajúceho sa dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE), ktorým sa zabezpečuje podpora príjmu nezamestnaných pracovníkov alebo pracovníkov na nútenej dovolenke; zdôrazňuje, že je potrebné posúdiť vplyv týchto nástrojov na situáciu žien a mužov na

trhu práce v EÚ a príslušne upraviť budúce politiky; zdôrazňuje potrebu programov rekvalifikácie a zvyšovania kvalifikácie pre ženy, aby sa zohľadnili zmeny na trhu práce v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19;

34. vyzýva Komisiu, aby podporovala podnikateľov a najmä podnikateľky, keď sa budú usilovať rozvíjať zručnosti alebo záujmy získané počas pandémie ochorenia COVID-19 a stavať na nich vrátane podnikateľských príležitostí pre matky, osamelých rodičov a ďalšie osoby, ktoré sa menej často púšťajú do podnikateľskej činnosti, s cieľom zvýšiť ich ekonomickú nezávislosť a zlepšiť prístup k pôžičkám, kapitálovému financovaniu a mikrofinancovaniu prostredníctvom programov a fondov EÚ a zlepšiť informovanosť o nich, aby sa kríza stala príležitosťou na pokrok prostredníctvom adaptácie a transformácie ako súčasti ekologického a digitálneho hospodárstva; vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby kládli osobitný dôraz na podporu MSP s osobitným zreteľom na MSP vedené ženami, ktoré často čelia mimoriadnym výzvam, pokiaľ ide o prístup k potrebnému financovaniu, a ktoré si budú vyžadovať významnú podporu počas fázy obnovy; vyzýva Komisiu, EIGE a Eurostat, aby zintenzívnili zber údajov o MSP vedených ženami, samostatne zárobkovo činných ženách a startupoch vedených ženami a o vplyve pandémie ochorenia COVID-19;

35. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili prítomnosť a príspevok žien v oblasti umelej inteligencie, vedy, technológie, inžinierstva a matematiky digitálnych odvetví, ako aj v ekologickom hospodárstve; požaduje viacúrovňový prístup k riešeniu rodového rozdielu na všetkých úrovniach digitálneho vzdelávania a zamestnanosti s cieľom preklenúť digitálnu priepasť, ktorá bola zvýraznená, keď sa náhle práca a vzdelávanie, ako aj mnohé iné služby a zariadenia presunuli na internet; zdôrazňuje, že odstránenie digitálnej priepasti zvýši rodovú rovnosť nielen z hľadiska trhu práce, ale aj prostredníctvom prístupu k technológiám v osobnej sfére; vyzýva Komisiu, aby uplatňovala hľadisko rodovej rovnosti v stratégii jednotného trhu a digitálnej agende s cieľom účinne riešiť nedostatočné zastúpenie žien v rastúcich sektoroch pre budúce hospodárstvo EÚ; víta hodnotiacu tabuľku týkajúcu sa zastúpenia žien v digitálnej oblasti, ktorá monitoruje účasť žien na digitálnom hospodárstve, používaní internetu, zručnostiach používateľov internetu, odborných zručnostiach a zamestnanosti; zdôrazňuje, že je dôležitá ako pomoc členským štátom a Komisii prijímať informované rozhodnutia a stanovovať príslušné ciele, najmä vzhľadom na dôsledky pandémie ochorenia COVID-19;

36. konštatuje, že je dôležité zvážiť osobitnú situáciu žien, ktoré sa vracajú z materskej dovolenky, s cieľom zabezpečiť, aby mali prístup k štátnej podpore bez diskriminácie;

37. zdôrazňuje výzvy pre poľnohospodárske odvetvie a zásobovanie potravinami v EÚ, ako aj osobitnú situáciu žien vo vidieckych oblastiach; zdôrazňuje, že je nutné zachovať existujúci tematický podprogram pre ženy vo vidieckych oblastiach prostredníctvom strategických plánov spoločnej poľnohospodárskej politiky financovaných z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka; zdôrazňuje, že cieľom tohto podprogramu je podporovať zamestnanosť a podnikanie žien; v tejto súvislosti požaduje vyčlenenie finančných prostriedkov EÚ s cieľom zlepšiť životné a pracovné podmienky vo vidieckych oblastiach; okrem toho vyzýva na úvahy o úlohách žien na vidieku pri ochrane životného prostredia a biodiverzity v rámci Európskej zelenej dohody; vyzýva členské štáty, aby si vymieňali najlepšie postupy týkajúce sa profesijného postavenia vypomáhajúcich manželov alebo manželiek v odvetví poľnohospodárstva, a žiada Komisiu, aby v tejto súvislosti vypracovala usmernenia;

COVID-19 a prierezový charakter

38. zdôrazňuje, že prierezová a štrukturálna diskriminácia vytvára ďalšie prekážky a výzvy a negatívne sociálno-ekonomické vplyvy pre osobitné skupiny žien, a preto sa bezpečnosť, ochrana a sociálno-ekonomické blaho všetkých osôb musia zabezpečiť a ich špecifické potreby sa musia riešiť náležitým zohľadnením prierezového prístupu v opatreniach prijatých počas krízy a po jej skončení;

39. zdôrazňuje, že je dôležité zahrnúť ženy a dievčatá do navrhovania prístupných a cielených informácií a šíriť tieto informácie vo všetkých prostrediach, najmä v čase krízy;

40. zdôrazňuje, že vzhľadom na vyššiu strednú dĺžku života a vyššiu pravdepodobnosť vzniku zdravotných problémov staršie ženy často predstavujú väčšinu obyvateľov zariadení dlhodobej starostlivosti ([40]), ktoré sa v mnohých krajinách stali ohniskom vírusu z dôvodu – okrem iného – nedostatočných zdrojov a znalostí na zaručenie ich bezpečnosti a ochrany; vyzýva Komisiu, aby analyzovala rôzne prostredia poskytovania formálnej a dlhodobej starostlivosti a úroveň ich odolnosti

([40]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/gender-impacts-health

počas pandémie ochorenia COVID-19; vyzýva členské štáty, aby preskúmali poskytovanie starostlivosti starším osobám tak v zariadeniach ústavnej starostlivosti, ako aj v komunitných zariadeniach starostlivosti, a to aj prostredníctvom poskytovania 24-hodinovej domácej starostlivosti alebo starostlivosti poskytovanej opatrovateľmi bývajúcimi v domácnosti, a aby zabezpečili dobré životné podmienky starších žien vrátane prístupu k službám starostlivosti a zdravotnej starostlivosti a ekonomickej nezávislosti; vyzýva Radu, aby stanovila ciele v oblasti poskytovania prístupnej, cenovo dostupnej a kvalitnej dlhodobej starostlivosti, ktoré sú rovnocenné s barcelonskými cieľmi;

41. vyjadruje poľutovanie nad tým, že mnohé ženy so zdravotným postihnutím – vrátane žien, ktoré sú závislé od každodennej starostlivosti – a najmä ženy, ktoré žijú v ústavoch a iných uzavretých prostrediach a majú vysoké potreby podpory, boli výrazne postihnuté pandémiou, ale nemohli mať prístup k svojim obvyklým podporným sieťam alebo udržiavať obmedzenie fyzického kontaktu a mali ťažkosti s prístupom k službám a tovarom; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že tieto podporné siete sa budú považovať za základné služby a že budú primerane prispôsobené okolnostiam a že osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím a najmä žien a dievčat budú zahrnuté do budúcich opatrení krízového a núdzového plánovania; vyzýva EÚ a členské štáty, aby zabezpečili práva všetkých žien a dievčat so zdravotným postihnutím zakotvené v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vrátane ich práva na nezávislý život a prístup k vzdelaniu, práci a zamestnaniu;

42. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili podporu migrujúcim ženám a mužom prostredníctvom prístupu ku kritickej zdravotnej starostlivosti počas krízy; zdôrazňuje, že je potrebné, aby utečenecké a záchytné centrá náležite zohľadňovali potreby žien a dievčat a riziká, ktorým sú vystavené, vzhľadom na známe výzvy týkajúce sa obmedzenia fyzického kontaktu a udržiavania hygieny, ako aj ich zraniteľnosť voči rodovo motivovanému násiliu, a aby poskytovali primerané finančné prostriedky na zmiernenie týchto rizík;

43. poukazuje na jedinečné okolnosti žien zažívajúcich bezdomovectvo a žien, ktoré sa živia prostitúciou, ich zvýšenú zraniteľnosť voči rodovo motivovanému násiliu, ako aj nedostatočný prístup k hygienickým zariadeniam a zariadeniam zdravotnej starostlivosti v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a následných núdzových opatrení; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, aby sa služby a primeraná podpora rozšírili na osoby v neistých situáciách vrátane žien ohrozených chudobou alebo žien žijúcich v chudobe, bezdomovkýň alebo žien zraniteľných voči sociálnemu vylúčeniu; víta Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, ktorý poskytuje dodatočné zdroje na riešenie materiálnej deprivácie a sociálnej pomoci; zdôrazňuje, že je potrebné, aby bezdomovkyne a ženy bez dokladov mali prístup k zdravotnej starostlivosti; konštatuje, že okolnosti týchto spoločenských skupín boli zohľadnené v akčnom pláne Komisie pre integráciu a začlenenie; vyzýva členské štáty, aby vo svojich plánoch reakcie na pandémiu primerane zohľadňovali ženy zažívajúce bezdomovectvo;

44. zdôrazňuje dodatočné potreby menšinových skupín, ako sú ženy s rómskym pôvodom, ktoré z dôvodu nedostatočného prístupu k základnej infraštruktúre, službám a informáciám, najmä počas obmedzenia pohybu, čelia hlboko zakorenenej diskriminácii a pretrvávajúcemu porušovaniu svojich práv;

45. zdôrazňuje zásadnú povahu podporných služieb pre LGBTQI+ osoby vrátane podpory duševného zdravia, skupín partnerskej podpory a podporných služieb pre obete rodovo motivovaného násilia;

46. vyjadruje poľutovanie nad prípadmi xenofóbnej a rasovej diskriminácie, ktorá sa v súvislosti s krízou zintenzívnila, a naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali prístup nulovej tolerancie rasistických útokov a vo svojich reakciách zaujali prierezový prístup, ktorým sa riešia potreby marginalizovaných skupín obyvateľstva vrátane rasových a etnických menšín;

47. naliehavo vyzýva členské štáty, aby schválili a vykonávali antidiskriminačnú smernicu a zaručili odstránenie viacnásobných a prierezových foriem diskriminácie vo všetkých členských štátoch EÚ;

48. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty zabezpečili neprerušený prístup detí k vzdelávaniu, pričom treba venovať náležitú pozornosť skupinám z marginalizovaných sociálno-ekonomických prostredí, zraniteľným deťom a dievčatám ohrozeným chudobou alebo žijúcim v chudobe, ktorým hrozí väčšie riziko manželstiev maloletých alebo nútených manželstiev; zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby bolo dištančné vzdelávanie v plnej miere prístupné pre všetkých; zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetci mladí ľudia mali potrebné zdroje a podporu, keď sú zatvorené školy, a aby sa po prekonaní krízy uľahčil ich návrat do vzdelávacieho systému;

Vonkajšia činnosť

49. zdôrazňuje, že celosvetová povaha pandémie ochorenia COVID-19 si vyžaduje celosvetovú reakciu; zdôrazňuje zraniteľné postavenie žien a dievčat v mnohých častiach sveta – najmä v nestabilných štátoch a štátoch postihnutých konfliktmi – v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19, napríklad pokiaľ ide o nedostatočný prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane SRZP, zraniteľnosť voči rodovo motivovanému násiliu vrátane mrzačenia ženských pohlavných

orgánov a manželstiev maloletých alebo nútených manželstiev, postavenie v zamestnaní, nedostatočný prístup k vzdelávaniu, extrémnu chudobu a hlad; konštatuje, že v mnohých partnerských krajinách sú ženy zamestnané vo feminizovaných odvetviach, ako sú odevný priemysel a výroba potravín, ktoré boli najviac postihnuté, čo malo negatívny vplyv na úroveň chudoby ich rodín a komunít a na ekonomickú nezávislosť a zdravie a bezpečnosť žien a dievčat; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že finančná podpora poskytovaná partnerským krajinám na riešenie krízy sa poskytne aj na podporu žien a dievčat; požaduje posilnenú podporu obhajcov ľudských práv žien a organizácií pre práva žien a ich účasti na všetkých úrovniach rozhodovania; zdôrazňuje, že je potrebné vyvinúť maximálne úsilie, aby sa zabezpečilo, že budúca očkovacia látka bude dostupná pre všetkých;

50. víta balík opatrení Team Europe, ktorý predložila Komisia na podporu partnerských krajín v boji proti pandémii ochorenia COVID-19 a jej dôsledkom, a zdôrazňuje, že pri prideľovaní týchto prostriedkov treba zaujať prístup zohľadňujúci rodovú rovnosť a zabezpečiť vyčlenenie výdavkov na rodovú rovnosť; zdôrazňuje, že pri vykonávaní Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) a Nástroja predvstupovej pomoci III treba na COVID-19 reagovať zohľadňujúc hľadisko rodovej rovnosti, aby sa vzali do úvahy špecifické postavenie žien a dievčat a aby sa stimulovali príležitosti v období po kríze; nabáda na pokračovanie vzdelávania v núdzových situáciách a na to, aby sa v tomto období stanovilo za prioritu; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby za prioritu stanovili globálnu solidaritu zachovaním dostatočnej úrovne financovania oficiálnej rozvojovej pomoci a podporou komplexnej reakcie partnerských krajín na krízu; vyzýva EÚ, aby sa vo svojej humanitárnej a rozvojovej reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19, v oblasti medzinárodného rozvoja a v novom akčnom pláne pre rodovú rovnosť III zamerala na posilnenie prístupu k zdravotnej starostlivosti vrátane SRZP; zdôrazňuje, že vo všetkých geografických a tematických programoch NDICI by sa malo uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti a zásady rozpočtovania;

51. vyzýva Komisiu, aby zaviedla obchodnú politiku EÚ založenú na hodnotách, ktorou sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany pracovných a environmentálnych práv a rešpektovanie základných slobôd a ľudských práv vrátane rodovej rovnosti; pripomína, že vo všetkých obchodných a investičných dohodách EÚ sa musí zohľadňovať hľadisko rodovej rovnosti a že tieto dohody musia zahŕňať ambicióznu a vymáhateľnú kapitolu o obchode a udržateľnom rozvoji; pripomína, že rokovania o obchodných dohodách by mohli predstavovať dôležitý nástroj na presadzovanie rodovej rovnosti posilnenie postavenia žien v tretích krajinách; požaduje presadzovanie a podporu začleňovania osobitných rodových kapitol do obchodných a investičných dohôd EÚ na základe ich pridanej hodnoty, a to na základe existujúcich medzinárodných príkladov;

52. vyzýva Komisiu, aby postavila ženy a dievčatá do stredobodu svojej globálnej reakcie a aby ich v plnej miere zapojila, počúvala ich názory a posilnila ich postavenie, aby boli aktívnou súčasťou reakcie na pandémiu;

Rodové aspekty a obnova

53. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v plnej miere posúdili rodovo špecifické vplyvy krízy a jej sociálno-ekonomických dôsledkov, ako aj z toho vyplývajúce potreby; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyčlenili dodatočné a cielené rozpočtové zdroje na pomoc ženám zotavovať sa z krízy, a to aj pri vykonávaní balíka opatrení na obnovu, najmä v oblasti zamestnanosti, násilia a SRZP, a aby monitorovali tieto výdavky a uplatňovali hľadisko rodovej rovnosti vo všetkých rozpočtových, politických a legislatívnych návrhoch v súlade so svojimi záväzkami v rámci stratégie pre rodovú rovnosť; vyzýva Komisiu, aby vo svojich nadchádzajúcich návrhoch posilnila prepojenie medzi politikami v oblasti zmeny klímy, digitálnymi politikami a rodovou rovnosťou; zdôrazňuje, že prípravná akcia je najlepším spôsobom, ako vybudovať odolnosť voči budúcim krízam vo všetkých oblastiach;

54. žiada, aby sa rodová rovnosť ako jedna z politických priorít prerokúvala na nadchádzajúcej Konferencii o budúcnosti Európy, a žiada EÚ, aby vo svojich orgánoch zabezpečila vyvážené zastúpenie mužov a žien a aby do svojej činnosti zapojila organizácie pre práva žien a organizácie žien, aby sa zabezpečilo zohľadnenie potrieb žien po skončení pandémie ochorenia COVID-19;

55. vyzýva EÚ a členské štáty, aby zachovali priaznivé prostredie pre organizácie občianskej spoločnosti, najmä prostredníctvom politickej podpory a dostatočnej úrovne financovania;

o

o o

56. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.